

De Tuinerie

Kleur en harmonie van winter tot winter

Alie Stoffers, gedreven plantenvrouw, heeft 'ieder tuinseizoen een ander plantenliefje.' Gillenia en Nepeta-soorten scoren hoog op het lijstje met favoriete planten en als we door haar eigen tuin lopen springen er meer toppers uit.

TEKST WIERT NIEUMAN, FOTOGRAFIE ALIE STOFFERS

De liefde voor planten en tuinen zit er bij haar ingebakken sinds haar jeugd. Nu geeft Alie Stoffers dat door via cursussen, workshops en vooral tuinontwerpen. Toen ze als kind een zandbak kreeg, ging ze niet aan het werk met zandkastelen of zandtaartjes. Nee, Alie plantte boontjes in haar zandbak. Toen ze een jaar of vijftien was deed ze geen meisjesdingen met vriendinnen, maar verkocht droogbloemen op braderieën. Kortom, planten en bloemen waren en zijn haar passie. Er was een tijd dat Alie dagelijks naar haar kantoorbaan in Groningen ging en intussen allerlei manieren verzond om 's avonds weer ergens in een tuin te zijn. Ze werd doodongelukkig van het binnenwerken en droomde van een leven in het groen. Dat werd realiteit toen ze in 2003 tuinen ging ontwerpen. Inmiddels zijn we ruim vijftien

jaar verder en is De Tuinerie in Noord-Nederland, maar ook daarbuiten een begrip geworden.

COMBINEREN

De mooie tuinen in Engeland hadden en hebben haar hart gestolen en het lag voor de hand dat ze de klassieke Engelse tuinen op kleur in het begin tot haar handelsmerk maakte. Maar, zoals Alie zegt: 'Op een gegeven ogenblik ken je dat kunstje wel.' Met andere woorden, ze was er wat betreft het ontwerpen op uitgekeken en wilde wat anders. De traditionele borders op kleur en oplopend van laag naar hoog zijn daarom wat naar de achtergrond verdrongen. Het gaat nu veel meer om combineren in passende kleurencombinaties, daarbij steeds lettend op combinaties die van het voorjaar tot de herfst spannend blijven. Een border ontwerpen die een maand mooi is, dat kan haast iedereen.

Je gaat naar een kwekerij of tuincentrum, zoekt uit wat er op dat moment bloeit en met elkaar combineert en je hebt een prachtige border voor een moment. Dat is kort gezegd en wat denigrerend het idee van tuinieren van de volstrekte leek. Of, zoals ze ook laat doorschemeren: 'Zoek, als geld geen rol speelt, een partij bloeiende planten, zet ze hutje mutje in een bak of border en je hebt het wow-effect. Het zijn instant-tuinen die even mooi zijn en daarna gaan vervelen of helemaal instorten en totaal geen kleur en fleur meer hebben. De beelden op de tv zijn wat dat betreft veelzeggend.'

Combineren is de rode draad in het verhaal en ze noemt een paar voorbeelden: Wat is *Hosta* mooi als de planten in het voorjaar boven de grond komen. Het tere groen, de vele tinten en het ontrollen van het blad, in één woord prachtig. Maar denk eens verder en zet er *Dicentra* tussen en vroege tot late narcissen, en ineens wordt zo'n tuin veel kleurrijker en afwisselender. Het fijne blad en de delicate bloemen van *Dicentra*, gecombineerd met de stevige textuur van *Hosta*, en dan de bloemen van de narcissen die als gele klodders verf tussen het blad verschijnen... Of wat denk je van *Hydrangea* 'Little Lime' gecombineerd met *Nepeta* 'Walker's Low' Het seizoen begint met het grijsgroene blad van 'Walker's Low' en daarna de massale bloei. Als ze zijn uitgebloeid knip je ze af en dan is 'Little Lime' al in een veelbelovend knopstadium. Het duurt maar even of 'Walker's Low' heeft fris grijsgroen blad en dan is al snel het moment aangebroken dat de tweede bloei er is. Een gemakkelijke combinatie en een nooit schouwspel dat nooit verveelt.

KENNISOVERDRACHT

Sinds een paar jaar heeft Alie een cursusruimte in de tuin waar ze diverse cursussen en workshops geeft. Een bordercursus bestaat uit drie keer drie uur, waarbij tussen de cursusmomenten een periode van twee weken ligt. Heel bewust is er voor die tijdsinterval gekozen om de vele informatie te verwerken en een plaats te geven. 'Voordat de cursus begint wordt er wel eens gevraagd of dat niet allemaal achter elkaar kan, maar als men de eerste periode achter de rug heeft is men maar wat blij met de ruimte tussen de onderdelen.'

Een rode draad in het verhaal is diepgang en technische informatie. In tuinartikelen en lezingen is het nogal eens oppervlakkigheid en mooie plaatjes. Maar waar je precies op moet letten, wat je basis bij het ontwerp moet zijn, daar wordt vaak niet bij stilgestaan. Grondverbetering, grondsoort, snoeien van heesters in de zomer om je vaste planten de ruimte te geven, terugsnijden om bloei te bevorderen of te spreiden. Het zijn allemaal punten waar je op moet letten.

Durf ook eens de tuindogma's aan je laars te lapen. Een voorbeeld: volgens de regels zou je een herfstbloei niet in de herfst mogen verplanten, want hij is dan in volle groei. Bij een renovatie van een plantvak haalt Alie zulke herfstbloeiers er gewoon uit, knipt ze af, scheurt ze en plant ze weer uit. Eenjarigen en vaste planten combineren, dahlia's tussen de vaste planten, het was lange tijd 'not done'. Alie zit er niet zo mee en strooit als het ware kwistig met dahlia's en eenjarigen in de border.

Alie is plantenspecialist, geen hovenier. 'Vraag me niet hoe dik een zandcunet onder de bestrating moet zijn of welke tegels bestand zijn tegen de belasting van een auto, daar kan de hovenier je bij helpen. Ik werk graag samen met hoveniers die, net als ik, hun beperkingen kennen. Ik adviseer en bepaal in overleg met de opdrachtgever welke soorten er in de plantvakken komen en de hovenier zorgt ervoor dat de aanleg van de tuin gerealiseerd wordt. Dat zorgt ervoor dat alle drie de partijen tevreden zijn.'

En wanneer kun je de border nu het beste aanleggen? Alie is daar stellig in: 'In de herfst is de grond nog op temperatuur zodat de vaste planten nog voor de winter zijn geworteld. Er is dan ook volop keus in planten zodat je de soorten en cultivars kunt krijgen die op het ontwerp staan. In het voorjaar is de keus vaak geringer.'

BOLLENCAFÉ

Het bollencafé van Alie is een traditie geworden. Het begon met de verkoop van bollen aan vrienden en bekenden, maar inmiddels is de verkoop in de herfst een grote happening die veel tuiniers al op tijd in hun agenda zetten. 'Een tuin met hoofdzakelijk vaste planten heeft in het voorjaar een startperiode nodig en dan bloeit er niet veel. Verleng je tuinseizoen door het gebruik van bolgewassen. Er zijn zoveel soorten en rassen dat er altijd wel iets is dat in je tuin past. In de zomer tot in de herfst kun je dat herhalen met dahlia's en canna's.' De voorbeelden in haar eigen tuin zijn daar het bewijs van; overal en altijd zie je in het groeiseizoen wel een groepje, of verspreid door een vak, bolgewassen. Het begint in het voorjaar vooral met narcissen en tulpen, en dan tulpen die qua kleur perfect matchen met de andere planten. *Allium*, met prachtige bloemen, maar vaak lelijk blad als ze bloeien, nemen de rol van de vroege bloeiers over en later in het seizoen zijn het diverse dahlia's met hun mooie en opvallende bloemen die hier en daar in de beplanting de aandacht op zich vestigen. Om dit verhaal te visualiseren, hebben we er een tuindeel uitgeleucht. Door middel van foto's door het tuinseizoen heen en een korte beschrijving wordt inzichtelijk gemaakt hoe je een tuin kunt maken die lang bewondering oogst.

START IN HET VOORJAAR

[A1] Op deze overzichtsfoto vallen een paar soorten op; als je in die periode door de tuin loopt zijn het planten waar je niet omheen kunt. Het fraaie blad met donkere tekening en de haast chocoladekleurige bloemen zijn van *Geranium phaeum* 'Samobor'. De bloei van deze ooi-evaarsbek gaat door tot in juni en vormt een schakel tussen het voorjaar en de voorzomer. De hoge lilakleurige bloemen zijn van *Lunaria annua* 'Chedglow'; in tegenstelling tot wat zijn soortnaam suggereert is het een plant die meerdere jaren kan terugkomen en zich vaak ook uitzaait, waardoor er een ongedwongen kleurbeeld in de tuin ontstaat. De hoge tulpen zijn *Tulipa* 'Negrita'. Er is nog meer te zien in het voorjaar, maar dat onttrekt zich nog een beetje aan het zicht op deze foto omdat het ergens achter verscholen is of omdat de bloemen nog niet open zijn.

Op [A2] zien we *Tulipa* 'Negrita' en de zeer donkere tulp 'Queen of Night' die soms voor een te somber aspect in de tuin verantwoordelijk is, maar in deze combinatie heel goed harmonieert. Ook de wat langer bloeiende *Lunaria* 'Chedglow' zien we nog een keer. Het fijne, donkere loof op deze foto is van *Anthriscus* 'Ravenswing', het bekende fluitenkruid maar nu met donker blad dat je niet zoveel ziet, maar voor een bijzonder effect in de voorjaarsborder zorgt.

Op [A3] lichten de tulpen 'Negrita' en 'Mistress' op tegen de donkere achtergrond.

[A4] De verbinding tussen het voorjaar en de voorzomer en vaak zelfs doorgaand in hoogzomer is *Aquilegia vulgaris* 'Black Barlow', een donkerkleurige, gevuldbloemige vorm van de gewone akelei. Door de gevulde bloemen bloeien ze langer dan de soort en zaaien ze zich ook veel minder uit omdat bij gevuldbloemige planten meeldraden en stampers gereduceerd zijn en zaadvorming vaak veel minder is.

DE UITBUNDIGHEID VAN DE VOORZOMER

Tuinseizoenen zijn geen meteorologische gegevens. Na de vroege lente gaat alles over in een hogere versnelling en komt er heel veel massaal in bloei. Het is nog geen zomer en de tuin is nog vol beloften, want veel soorten hebben al wel blad maar nog geen bloemen.

[B1] Hoewel de ramblerroos 'May Queen' niet een onderdeel van het gedeelte met vaste planten is, speelt hij een grote rol in deze tijd van het jaar. *Papaver orientale* 'Manhattan' is nu volop in bloei. Het is er eentje uit de New York Serie waar Alie erg van gecharmeerd is. Helaas krijg je nogal eens iets anders dan wat je bestelt, dus voor de gewenste kleur is het raadzaam om de plant in bloei te kopen. Verder zijn op deze foto *Nepeta sibirica* en *Geranium psilostemon* promi-

nent aanwezig en op [B2] zijn deze twee nog eens samen te zien.

Op [B3] een andere *Papaver orientalis* uit de New York serie en wel 'Harlem'. De donkere lupine die daar zo mooi mee combineert is *Lupinus* 'Masterpiece'. Alie zegt daarvan: 'Eenmaal gezien, je leven lang verliefd'.

[B4] Het bolgewasje *Allium sphaerocephalon* en de vaste plant *Sidalcea* 'Elsie Heugh' vormen een mooie combinatie.

DE VOLWASSEN ZOMER

Een tuin heb je niet alleen voor de kleur, maar ook voor de geuren. Wat is een tuin zonder de bescheiden geurende *Phlox*, vooral op een warme avond na een verfrissend buitje.

[C1] Op dit overzicht lijken alleen maar floxen te staan. Door hun vorm een formaat vallen ze al van een afstand op. We zien hier de cultivars 'Dusterlohe', 'Blue Paradise' en 'Rosa Pastell', maar ook *Dahlia* 'Purple Flame' en de haast filigreeinachtig bloeiende *Thalictrum rochebrunianum* aan de linkerkant.

[C2] Spelen met vormen en kleuren, maar ook met combinaties van eenjarigen en vaste planten zoals hier de eenjarigen *Atriplex hortensis* en *Cleome* 'Violet Queen' en de vaste planten *Agastache* 'Black Adder', *Phlox* 'Dusterlohe' en *Kalimeris incisa*. Links is nog *Veronicastrum virginicum* met de mooie aren te zien.

[C3] De meest in het oog springende soorten op deze foto zijn *Lobelia* 'Hadspan Purple' en *Eupatorium rugosum* 'Chocolate' met het bruine blad. *Phlox* 'Rosa Pastell' is hier ook weer van de partij en dat het hoogzomer is blijkt ook wel aan de bloeiende *Dahlia* 'Purple Flame'.

[C4] *Dahlia* 'Le Baron' is hier het hoofdonderwerp en wordt begeleid door *Nepeta sibirica*.

Veel soorten uit deze laatste serie bloeien door tot diep in de herfst, en daar komen de bekende herfstbloeiende asters nog bij. Met een zonnige herfst en pas laat de eerste nachtvorst, zoals in 2018, blijft de tuin tot in november een kleurrijk levend schilderij. 🍂

Informatie

De Tuinerie
Alie Stoffers
Vrouwenlaan voor 12
9615 TB Kolham
T + 31 (0) 598 39 70 09 of + 31 (0) 620 19 03 67
Voor openingstijden van de tuin en verdere info:
www.de-tuinerie.nl

